

KOOSLOOME ARENGUKIIRENDI TAOTLUSVORM

Toetuse andmise eelduseks on ministeeriumi veebilehel avaldatud kaasamise ja koosloome plaan.

Veebilink ministeeriumi kaasamise plaanile	https://siseministeerium.ee/sites/default/files/documents/2023-12/Programm%20Kogukondlik%20Eesti%202024_2027_.pdf ¹ https://siseministeerium.ee/sites/default/files/documents/2023-12/Programm%20Siseturvalisus%202024_2027.pdf ²
Arendustegevuse nimetus	Kohalike omavalitsuste (KOV) teadmispõhise juhtimise, innovatsiooni ning kriisihalduse võimekuse tõstmine läbi valdkondade ülese õppekava (mikrokraad) arenduse ja võrgustiku loomise.
Arendustegevuse esitaja (asutus)	Siseministeerium
Projektijuht (nimi, asutus, e-post, telefon)	Häli Allas, Siseministeeriumi targa ja innovaatilise siseturvalisuse valdkonna juht, hali.allas@siseministeerium.ee, tel 511 8959
Arendustegevuse meeskonna liikmed³ (esialgsed)	Sulev Lääne, Tallinna Ülikooli õppejõud, MTÜ Polis president; Katri-Liis Lepik, Tallinna Ülikooli dotsent; Tauno Suurkivi, Sisekaitseakadeemia kriisireguleerimise projektijuht; Priit Laaniste, Sisekaitseakadeemia päästekolledži elanikkonnakaitse analüütik; Aare Jamnes, Kaitseressursside ameti valdkonna juht.
Arendustegevusse kaasatavad huvirühmad (esialgsed)	<p>Kohalikud omavalitsused ja nende liidud (nt HOL, ELVL, IVOL, VIROL), Siseministeerium ja tema valitsemisala, poliitikud, teadlased ning teised kohalike omavalitsuste arengu eestkõnelejad.</p> <p>Arendustegevuste elluviimiseks moodustatakse projekti nõukoda ning kolm töögruppi, mille esialgne planeering on järgmine (nimed esialgsed, vastavalt vajadusele ja võimalusele võib toimuda muudatusi):</p> <p>Nõukoda: Tarmo Miilits Siseministeeriumi kantsler (nõukoja juht); Kuno Tammearu, Sisekaitseakadeemia rektor; Katrin Niglas, Tallinna Ülikooli teadusprorektor;</p>

¹ Kogukondade võimestamiseks ja kohaliku tasandi osaluse tõstmiseks on oluline juurutada kogukonnakeskset valitsemisviisi, st et kohalik omavalitsus koos kohalike elanikega koostab ülevaate oma kogukondadest, kogukonnad valivad oma esindajad ja kohalik omavalitsus kaasab kogukondi, kohalikke noori, ettevõtjaid, kohalike riigiasutuste esindajaid jt olulisi osapooli otsustusprotsessidesse.

² Kohalike omavalitsuste nõustamine, koolitamine ja toetamine kriisideks valmisolekus, toetusmeetme loomine kohalike omavalitsuste kriisivalmiduse parandamiseks ning kohalike omavalitsuste kriisivalmiduse läbipaistva ja võrreldava arendamise tagamine. Kohalikele omavalitsustele suunatud koolitused ja kriisõppused.

³ Kes peale projektijuhi arendustegevuse elluviimisesse panustavad? Soovitame arengukiirendis osaleda võimalusel 4-5 liikmega meeskonnana.

	<p>Erkki Koort, Sisekaitseakadeemia sisejulgeoleku instituudi juhataja, Kaitseväe Akadeemia nõunike kogu esimees; Maris Toomel, Jõhvi vallavanem, ELVL juhatuse liige; Veikko Luhaid, ELVL tegevdirektor; Andre Sepp, Harjumaa Omavalitsuste Liidu tegevdirektor; (lisaks mõni asjasse puutuv Riigikogu liige valikuliselt)</p> <p>2.1. Juhtimine ja innovatsiooni töögrupp: <i>Katri-Liis Lepik, Tallinna Ülikooli ÜTI dotsent (protsessijuht);</i> Sulev Lääne, Tallinna Ülikooli õppejõud, MTÜ Polis president; Georg Sootla, Tallinna Ülikooli ÜTI professor; Priit Suve, Sisekaitseakadeemia professor, Tallinna Ülikooli dotsent; Erkki Koort, Sisekaitseakadeemia sisejulgeoleku instituudi juhataja; Rivo Noorkõiv, OÜ Geomedia juhatuse esimees; Raivo Vare, ekspert; Maris Sild, Tallinna Linnavolikogu liige; Kalle Toomet, ELVL nõunik, Rapla Vallavolikogu esimees</p> <p>2.2. Kriisihalduse töögrupp: <i>Tauno Suurkivi, Sisekaitseakadeemia kriisireguleerimise projektijuht (protsessijuht);</i> Meidi Sirk, Tallinna Ülikooli dotsent;/HTI Marti Magnus, Siseministeerium; Aare Jamnes, Kaitseressursside ameti valdkonna juht Ivo Peets, Kaitseväe Peastaap, Kaitseväe Akadeemia nooremteadur, Tallinna Ülikooli doktorant; Triin Varek, Rakvere linnapea; Sixten Sild, Võru abilinnapea; Jan Trei, ELVL asedirektor, Viimsi vallavolikogu aseesimees;</p> <p>2.3 Võrgustiku ja kaasamise töögrupp: <i>Sulev Lääne, Tallinna Ülikooli õppejõud, MTÜ Polis president (protsessijuht);</i> Andre Sepp, Harjumaa Omavalitsuste Liidu tegevdirektor; Riivo Noor, Anija vallavanem; Sulev Mäeltsemees, Tallinna Tehnikaülikooli emeritprofessor, ELVL Vanematekogu esimees; Aare Kruuser, TLÜ õppejõud; Martin Tulit, Siseministeeriumi kodakondsuspoliitika ja kodanikuühiskonna osakonna juhataja; Häli Allas, Siseministeerium targa ja innovaatilise siseturvalisuse valdkonna juht; Eve East, Toila vallavanem, Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees; Rait Pihelgas, ELVL asedirektor, Järva Vallavolikogu esimees.</p>
Arendustegevuse elluviimise periood⁴	02.01-31.12.2025

⁴ Arendustegevus tuleb ellu viia 12 kuu jooksul alates lepingu sõlmimisest. Soovitame arvestada, et tegevustega saab alustada jaanuarist 2025.

Taotletava toetuse summa

50 000 eur

1. Taust ja probleemikirjeldus

Kirjeldage arendustegevuse eesmärki ja olulisust ning selle ühiskondlikku mõju (3 lausega).

Suure ühiskondliku mõjuga algatus on täidab samaaegselt järgmisi p 1.1-1.3 tingimused:

- 1.1 horisontaalne ja mõjutab mitut valdkonda või sellel on oluline sotsiaal-majanduslik mõju ühes valdkonnas,*
- 1.2 puudutab paljusid eri huvidega huvigruppe või algatusega ilmneb vastuoluline mõju eri huvirühmadele,*
- 1.3 eeldab olulisi muutusi õigusaktides või toob kaasa olulise mõju riigieelarvele.*

Kohalike omavalitsuste (KOV) ühisõppekava (mikrokraad) loomise eesmärgiks on luua süsteemne ja terviklik lähenemine KOV tasandi võimekuse tõstmiseks erinevate asutuste koostöös, sidudes kriisihalduse ja siseturvalisuse valdkondliku teoreetilise teadmise ja omavalitsuste praktikad, et juurutada kogukonnakeskset valitsemisviisi, parandada kriisivalmidust, rakendada teaduspõhist juhtimist ja innovatsiooni läbi tervikliku lähenemise. Täna on need koolitusvõimalused killustunud erinevate õppeasutuste (SKA, TLÜ jt) ning ametkondade (Päästeamet, Kaitsevägi jt) vahel ning selget sidusust teemade vahel ei ole. Samal ajal KOVide kaudu on võimalik suurimal määral mõjutada ühiskonda ja kohalikke elanike teadlikkust riigivalitsemisest ning valmisolekut kriisideks, mis on ajas aina suureneva tähtsusega. Ühtne õppekava loob laiapõhjalise kaasamisega ühiskondlikku kokkuleppe (st kaasatakse poliitikuid, KOV eestkõnelejaid, õppeasutusi ja kohalikke elanikke jt), millised on ootused KOV tasandile ning kuidas neid ootuseid täita läbi teoreetiliste lähtekohtade tundmise, koostöövõrgustiku loomise ja parimate praktikate jagamise.

Esialgse hinnangu kohaselt ei eelda projekt otseseid muutusi õigusaktides ega oma otsest mõju riigieelarvele, vaid keskendub õigusraamistiku elluviimisele kohalikul tasandil. Samal ajal viiakse projekti käigus läbi mitmeid kaasamisüritusi ja töötubasid, milles raames analüüsitakse ka kehtiva valdkonna õiguskorra rakendamise probleematikat ja selle võimaliku arendamise vajadust seonduvalt kohaliku omavalitsusega. Seega ei välistata projektikäigus ettepanekute tegemist ka õigusaktide muutmiseks.

2. Soovitud muutus arendustegevusega

- *Kirjeldage, millist muutust teie arendustegevus loob.*
- *Mis muutub Eestis paremaks, kui teie soovitud muutus teoks saab?*
- *Millist lisandväärtust kaasamisprotsessilt ootate?*
- *Kui arendustegevus on osa suuremast ja pikemast protsessist, kirjeldage pikemat plaani ja arendustegevuse paiknemist selles.*

Peamine muutus, mida ühtse õppekava (mikrokraad) loomisega taotletakse on tõsta kohalike omavalitsuste võimekust, et kogu elanikkond oleks paremini valmistunud kriisideks ning et kogukondlik koostöö toetaks uusi arendusi ning hakkamasaamist ootamatustega. Selle saavutamiseks luuakse alused teaduspõhise juhtimise ja innovatsiooni laialdasemaks rakendamiseks KOV tasandil ning kriisihalduse valdkonnas, mis toob kaasa olulised muutused nii kriisihalduse kui ka siseturvalisuse valdkondades, kuid mõjutab laiemalt ka KOV, riigiasutuste ja teadlaste koostööd.

Projekti tulemusena muutub senine hajutatud tegevus kriisihalduse valdkonna teadus- ja õppetegevuses süsteemsemaks, millele aitab kaasa loodav koostöövõrgustik, kuhu kuuluvad TLÜ, SKA, Siseministeeriumi ning kohalike omavalitsuste ja nende liitude osapooled, et koondada kokku oma valdkonna parimad praktikad erinevatel tasanditelt.

Loodav õppekava (mikrokraad) on loogiliseks jätkuks juba olemasolevale KOV mikrokraadile, täiendades baasõpinguid täiendavate juhtimise ja innovatsiooni ning kriisihalduse ja siseturvalisuse õppemoodulitega. See loob võimaluse tulevikus ellu kutsuda üheaastase magistrikava, millega luuakse Eestis võimalus valdkonna süsteemseks tasemeõppeks ning täiendusõppe süsteemi kompleksseks arendamiseks asutuste ja valdkondade üleselt.

Kaasamisprotsess, mille käigus korraldatakse mitmeid regionaalseid kohalike omavalitsuste päevi, kus fookuses õppekava sisendi kogumine ning koostöövõrgustiku arendamine, aitab luua kõigi olulisi siseturvalisuse ja kriisihalduse valdkonna osapoolte vajadusele vastavat täiendusõppe kava ning teadvustada kriisijuhtimise, innovatsiooni ja siseturvalisuse valdkonna õppetegevuse olulisust ühiskonnas. Laiemaks lisandväärtuseks on oodatav teadlikkuse tõus kriiside olemusest ning nendega toimetuleku võimalustest nii riigiasutuste kui kohalike omavalitsuste koostöövõrgustike kaudu.

Koostöö tulemusena kujuneb välja ja areneb ka teadlaste, poliitikute ja ekspertide koostöövõrgustik ning ühise resultaadina valmistatakse ette Harjumaa V Omavalitsuspäev kriisihalduse teemal.

Arendustegevuste pikaajalisemaks eesmärgiks on Põhjamaade, sealhulgas eelkõige Soome vastava kogemuse tundmaõppimine. Võimalusel kavandatakse sellest tulenevalt edasist koostööd vastavate välismaa institutsioonidega.

3. Seosed Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavaga perioodiks 2021-2027

Arendustegevus peab toetama rakenduskava 2021-2027 eesmärkide ja kavandatud sekkumiste tõhusat ja tulemuslikku elluviimist ning rakenduskava elluviimisega seotud ministeeriumide kaasamise ja koosloome ning sotsiaalpartneritega koostöö võimekuse suurendamist.

3.1 Missuguste [rakenduskava](#) prioriteetide saavutamist kaasamise ja koosloome arendustegevused toetavad?

Tutvuge viidatud rakenduskavaga ning märki paremale poole linnuke selle või nende prioriteetide ette, millega arendustegevus seotud on.

- ☐ Nutikam Eesti
☐ Rohelisem Eesti
☒ Ühendatum Eesti
☒ Sotsiaalsem Eesti
☒ Inimestele lähedasem Eesti

3.2 Tooge välja, missuguste [ühetegevuspoliitika fondide meetmete ja sekkumiste](#) elluviimist kaasamise ja koosloome arendustegevused toetavad

Tutvuge viidatud meetmete nimekirjaga ja tooge välja meetme number, nimetus ja sekkumine, mille elluviimisse arendustegevus otseselt panustab.

- 21.4.4.1 Õpetajate järelkasv ja areng, õpikäsitus ja -keskkonnad
 21.4.4.2 Hariduse, ühiskonna ja tööturu seosed
 21.4.4.3 Teadussüsteemi järjepideva toimimise kindlustamine
 21.4.6.1 Õpivõimalused ja hariduse korraldus
 21.6.1.7 Hariduse, ühiskonna ja tööturu seosed

4. Kavandatavad koosloome arendustegevused

- Kirjeldage, mida kavatsete teha, et punktis 2 toodud eesmärgini jõuda. Palun tooge tegevused välja sisuliste etappide kaupa kalendrikuu täpsusega. Kogu arendustegevus peab olema ellu viidud 12 kuu jooksul alates koostöölepingu sõlmimisest.
- Milliseid koosloomemeetodeid plaanite kasutada?
- Milliste kompetentside või oskuste jaoks vajate ministeeriumivälist eksperttuge?

Projekti periood 02.01-31.12.2025

Jaauar/Veebruar:

- Start ja arengupäev
- Projektiplaani täpsustus ja tegevustes kokkuleppimine (nõukoda)
- Ülesannete täpsustamine, koostöövõrgustike kohtumiste ettevalmistamine teoreetiliste ja praktiliste materjalide kogumiseks, õppe teadus -ja arendustegevuse institutsionaalse süsteemi väljatöötamine, valdkonna pilootprojektideks KOV koostöö täpsustamine (töögrupid):

- Koostöövõrgustiku kohtumine (regioon I)
- Teoreetiliste ja praktiliste materjalide kogumine (töögrupid)

Märts:

- Koostöövõrgustiku kohtumine (regioon II)
- Teoreetiliste ja praktiliste materjalide kogumine (töögrupid)
- Mikrokraadi üldstruktuuri väljatöötamine

Aprill:

- Koostöövõrgustiku kohtumine (regioon III)
- Mikrokraadi üldstruktuuri ja rakenduskava väljatöötamine
- Mikrokraadi meetodite väljatöötamine
- Harjumaa Omavalitsuspäeva kriisihalduse teema ja tegevuste täpsustamine

Mai:

- *Arengupäev ja vahefiniš*
- Koostöövõrgustiku kohtumine (regioon IV)
- Mikrokraadi rakenduskava väljatöötamine

Juuni-September:

- Teoreetiliste ja praktiliste materjalide analüüs
- Harjumaa Omavalitsuspäeva kriisihalduse teema, töötubade, võimalike esindajate, deklaratsiooni projekti ning üldiste põhimõtete läbitöötamine
- Pilootide raames tagasisidestamine ja tulemuste põhjal muudatuste sisseviimine

Oktoober:

- *Arenduspäev*
- Nõukoja kohtumine, õppekava mustandi ning Omavalitsuspäeva kontseptsiooni heakskiitmine
- Harjumaa V Omavalitsuspäeva läbiviimine (mikrokraadi kavandi tutvustamine ja tagasiside kogumine)

November/detsember:

- *Finiš*
- Kokkuvõtted ja edasiste tegevuste kavandamine, sh mikrokraadi materjalide esitlus.

Vajadus ekspertiisiks:

Juhtimise ja innovatsiooni, siseturvalisuse, kriisihalduse valdkonna olemasolevate analüütilise materjali kogumine ja ettepanekute tegemine koosloomelisteks sessioonideks, sealhulgas valdkonna mikrokraadi loomiseks; (*Projektijuht, töögrupid*)

Praktiliste kogemuste kogumine ja koostöövõrgustiku ülesehitus; (*Projektijuht, töögrupid*)

Teaduspõhisuse sidustamine KOV praktiliste vajadustega; (*KOV päevad neljas regioonis, ekspertide kaasamine*)

Teadlaste, poliitikute ja ekspertide koostöövõrgustiku praktikate kujundamine ja arendamine; (*ekspertide kaasamine teemavaldkondade sisustamiseks ja retsenseerimiseks*)

Koostöiselt valmistatakse Harjumaa V Omavalitsuspäeva ettevalmistamine kriisihalduse teemal, sealhulgas asjakohase deklaratsiooni ühine koostamine ja esitamine Riigikogu juhatuse, Vabariigi Valitsuse ja ELVL-i esindajatele; (*Omavalitsuspäeva korraldamine, ekspertide kaasamine; projektijuht, töögrupid*)

Koosloomelise protsessi juhtimine omavalitsuste, TLÜ, SKA, Siseministeeriumi ning KOV ja liitude vahel. (Projektijuht, *töögrupid*)

Peamiselt kasutatakse koosloome meetodina Arvamusrännaku meetodit, väline abi on vajalik, et vajadusel suunata ning kujundada koosloome päevad ja üritused sujuvamaks ning sisulisemaks just info kogumise aspektist, et leida parimad meetodid, kuidas talletada oluliste arvamusiideide seisukohad ning integreerida need kohaliku vajaduse ja võimalusega. Samuti oleme valmis kujundama ümber ürituste loogikat, et leida sobivaim kesktee parima tulemuse saavutamiseks laiapõhjalise ja erinevatest osapooltest koosneva võrgustiku vahel.

Lisa: Koosloome arengukiirendi eelarve

Tarmo Miilits
(Allkirjastatud digitaalselt)